

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

WPRyb i ekosystemowe podejście do zarządzania połowami

P6_TA(2009)0009

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 stycznia 2009 r. dotycząca roli WPRyb we wprowadzaniu podejścia ekosystemowego do gospodarki morskiej (2008/2178(INI))

(2010/C 46 E/05)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r.,
 - uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) ⁽¹⁾,
 - uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Rola WPRyb we wprowadzaniu podejścia ekosystemowego do gospodarki morskiej” (COM(2008)0187),
 - uwzględniając konkluzje Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa z dnia 29 i 30 września 2008 r., dotyczące wymienionego powyżej komunikatu Komisji,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rybołówstwa (A6-0485/2008),
- A. mając na uwadze, że we wszelkich obszarach geograficznych wszystkie żywe organizmy (ludzie, rośliny, zwierzęta i mikroorganizmy), ich fizyczne otoczenie (jak gleba, woda, powietrze) oraz podtrzymujące je naturalne cykle są ze sobą wzajemnie powiązane,
- B. mając na uwadze, że rozwój, interakcje i zmiany w takich ekosystemach mają bezpośredni i często niepożądany lub nieprzewidziany wpływ na inne elementy, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz systemu oraz, podobnie, zmiany na zewnątrz systemu mogą mieć bezpośredni wpływ na system,
- C. mając na uwadze, że podejście ekosystemowe do rybołówstwa zapewnia obecnie najlepszą podstawę dla systemu globalnego zarządzania i podejmowania decyzji, który uwzględnia wszystkie zainteresowane strony i właściwe elementy, ich wymogi i potrzeby, a także przyszły wpływ na system i jego interakcje,
- D. mając na uwadze, że połowy w wodach wyłącznych stref ekonomicznych każdego z państw członkowskich mają duże znaczenie dla suwerenności i niezależności tych państw, w szczególności w zakresie żywności,

(¹) Dz.U. L 358 z 31.12.2002, s. 59.

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

- E. mając na uwadze, że nasza znajomość oceanów oraz czynników mających na nie wpływ jest nadal ograniczona, niemniej jednak jest wystarczająca, byśmy wiedzieli, że wiele zarówno handlowych, jak i niehandlowych zasobów rybnych jest zużożonych w UE i w innych częściach świata, jak również, że mimo iż spowodowane jest to wieloma czynnikami, w wielu przypadkach główną przyczyną jest przełowienie,
- F. mając na uwadze, że badania naukowe dotyczące trwałości zasobów połowowych zakładają odrzucenie wszelkich hipotez opartych na przyjętych z góry koncepcjach, w związku z czym proponowana ekosystemowa analiza oceny zasobów połowowych będzie rzeczywiście ekosystemowa jedynie wówczas, jeżeli będzie oparta o zweryfikowane dane naukowe,
- G. mając na uwadze, że taki ekosystem powinien być dynamiczny i elastyczny w związanym z nim procesie informowania i podejmowania decyzji z uwagi na konieczność stałej adaptacji spowodowanej nową wiedzą naukową i nowymi wzajemnymi zależnościami,
- H. mając na uwadze, że według komunikatu Komisji COM(2008)0670 poważne i niepokojące naruszenia zasad WPRyb są nadal częste, mimo starań na rzecz zmniejszenia liczebności floty wspólnotowej,
- I. mając na uwadze, że ocena zasobów połowowych dotyczy trwałości zasobów, że kwestia ta ma fundamentalne znaczenie na działalności połowowej, a zagwarantowanie tej trwałości jest zadaniem państw członkowskich,
- J. mając na uwadze, że głównym celem polityki rybołówstwa, przyjętym przez wszystkie państwa uczestniczące w światowym szczycie w sprawie trwałego rozwoju, który odbył się w Johannesburgu w 2002 r., jest osiągnięcie maksymalnych zrównoważonych połowów,
- K. mając na uwadze, że radykalny spadek dochodów w sektorze rybołówstwa jest spowodowany zmniejszeniem wielu zasobów rybnych posiadających wartość handlową, w związku z którym konieczne było narzucenie ograniczania działalności połowowej, oraz stagnacją lub spadkiem cen pierwszej sprzedaży, czemu towarzyszy wzrost kosztów produkcji w postępie geometrycznym (olej napędowy i benzyna); sytuacja jest jeszcze gorsza w krajach, gdzie koszty te są wyższe, w szczególności z uwagi na brak lub nieodpowiedniość środków wsparcia przemysłu w porównaniu ze środkami przyjętymi przez inne kraje,
- L. mając na uwadze, że Komisja zaproponowała rozpoczęcie debaty w sprawie ewentualnych reform WPRyb,
1. z zadowoleniem przyjmuje wspomniany powyżej komunikat Komisji i podkreśla, że ta inicjatywa stanowi wkład na rzecz zapewnienia takiego sposobu wykorzystania zasobów połowowych, który stworzy zrównoważone warunki z punktu widzenia społecznego, środowiskowego i gospodarczego;
 2. podkreśla konieczność rozwinięcia tego podejścia ekosystemowego do zarządzania rybołówstwem w celu osiągnięcia dynamicznego i elastycznego systemu zarządzania, wzajemnego uczenia się oraz badań naukowych, tak aby mógł uwzględnić dalsze zmienne, które mogą pojawić się w przyszłości w związku z nieprzewidywanymi i mającymi wpływ czynnikami lub innymi dyscyplinami naukowymi;
 3. w tym kontekście wzywa Komisję do włączenia do swojego wniosku metod i narzędzi umożliwiających wszystkim zainteresowanym stronom obopólną wymianę informacji i danych i proces ustawicznego uczenia się w celu umożliwienia dalszego rozwijania przez wszystkie zainteresowane strony podejścia ekosystemowego z myślą o osiągnięciu i wykazaniu korzyści przez wszystkich;

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

4. zwraca uwagę, że rybołówstwo jest jedną z podstawowych działalności służących zapewnieniu ludziom żywności i środków przetrwania i uważa, że taki cel leży u podstaw każdej strategii politycznej w zakresie rybołówstwa;
5. zwraca uwagę na kluczowe znaczenie, jakie sektor rybołówstwa ma dla niektórych społeczności nadbrzeżnych w UE z gospodarczego, społecznego i kulturowego punktu widzenia;
6. ponownie stwierdza, że WPRyb powinna sprzyjać modernizacji i zrównoważonemu rozwojowi sektora rybołówstwa, zapewniając jego rentowność społeczno-gospodarczą i trwałość zasobów rybnych oraz gwarantując zaopatrzenie ludności w ryby, samodzielność i bezpieczeństwo żywnościowe, utrzymanie miejsc pracy i poprawę warunków życia rybaków;
7. uważa, że każda strategia polityczna w zakresie rybołówstwa powinna uwzględniać wiele aspektów – społecznych, środowiskowych i gospodarczych – wymagających zintegrowanego i zrównoważonego podejścia, które nie dają się pogodzić z wizją hierarchizującą te aspekty według z góry określonych priorytetów;
8. podkreśla, że WPRyb, mając na uwadze swoje własne cele, nie może pełnić podrzędnej roli wobec określonych w późniejszym czasie innych strategii polityki wspólnotowej; wręcz przeciwnie – te strategie polityczne muszą gwarantować i przejmować cele polityki rybołówstwa;
9. zwraca uwagę, że trwały rozwój danego regionu przybrzeżnego wymaga większego współdziałania między jego elementami środowiskowymi, naturalnymi i ludzkimi, a także wspierania wysokiej jakości życia społeczności rybackich; potwierdza, że polityka rybołówstwa musi opierać się na zasadzie współzależności między dobrobytem społeczności rybackich a trwałością ekosystemów, których stanowią integralną część;
10. w tym kontekście podkreśla, że należy koniecznie uznać szczególny charakter i znaczenie prowadzonego na niewielką skalę rybołówstwa przybrzeżnego oraz rybołówstwa nieprzemysłowego;
11. w związku z tym podkreśla, że dążenie do zaspokojenia potrzeb żywnościowych każdego państwa członkowskiego, zagwarantowania rentowności strategicznego sektora rybołówstwa oraz ochrona społeczności rybackich, a także utrzymanie trwałości ekosystemów morskich nie stanowią celów niemożliwych do zrealizowania;
12. uważa, że w celu utrzymania światowych zasobów rybnych należy ustalić górne limity dotyczące liczby dni, w których rybacy mogą pozostawać na morzu;
13. zwraca uwagę, że stosowanie podejścia ekosystemowego do zarządzania obszarami morskimi wymaga wielodyscyplinarnych i międzysektorowych działań, obejmujących różne środki i strategie polityczne wpływające na ekosystemy morskie, bazujące na strategiach politycznych przyjętych w obszarze rybołówstwa i wykraczające poza nie, bez których nie będzie możliwe osiągnięcie celów tego podejścia;

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

14. ponownie podkreśla potrzebę opracowania i przyjęcia środków w odniesieniu do szeregu czynników wywierających ogromny wpływ na trwałość ekosystemów morskich oraz stan zasobów połowowych, a tym samym na działalność połowową, do których zaliczają się zanieczyszczenie wybrzeża i wód przybrzeżnych, ścieki przemysłowe i rolnicze, zmiany biegów rzek, pogłębianie dna morskiego, działalność portów, transport morski i turystyka;

15. podkreśla, że istnieją znaczne różnice między poszczególnymi obszarami morskimi oraz ich zasobami połowowymi, a także między poszczególnymi flotami rybackimi i wykorzystywanym sprzętem rybackim oraz ich wpływem na ekosystemy, co wymaga, aby środki zarządzania rybołówstwem, takie jak techniczna modyfikacja sieci, zamknięcie niektórych obszarów połowowych i zmniejszenie nakładu połowowego, były zróżnicowane, konkretne i dostosowane do każdego przypadku;

16. podkreśla konieczność stosowania mechanizmów przyznawania dotacji lub rekompensat rybakom dotkniętym społeczno-gospodarczymi skutkami wieloletnich planów odnawiania zasobów i zarządzania, a także środków ochrony ekosystemów;

17. zwraca uwagę, że konieczne stopniowe stosowanie globalnego, interdyscyplinarnego i międzysektorowego podejścia do zarządzania obszarami morskimi wymaga ciągłego poszerzania i pogłębiania wiedzy naukowej, aby zagwarantować przyjęcie środków opartych na zweryfikowanych danych naukowych;

18. zwraca uwagę na konieczność włączenia przez Komisję sektora rybołówstwa do prawdziwego międzysektorowego planu na rzecz zachowania środowiska morskiego, zgodnie z postanowieniami „dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej”⁽¹⁾, będącej środowiskową podstawą nowej europejskiej polityki morskiej;

19. podkreśla, że badania naukowe z dziedziny rybołówstwa stanowią kluczowe narzędzie zarządzania rybołówstwem, niezbędne dla określenia czynników, które wpływają na rozwój zasobów połowowych, przeprowadzenia oceny ilościowej oraz opracowania modeli umożliwiających prognozowanie tego rozwoju, ale również dla unowocześnienia sprzętu połowowego, statków oraz warunków pracy i bezpieczeństwa dla rybaków oraz zwiększenia ich wiedzy i doświadczenia;

20. z uwagi na wpływ niedawnych zmian zarejestrowanych w fizycznych i chemicznych parametrach wód, spowodowanych zmianami klimatycznymi, proponuje przeprowadzenie analiz naukowych umożliwiających określenie redystrybucji gatunków morskich eksploatowanych w rybołówstwie; uważa, że analizy te powinny posłużyć jako podstawa ponownego określenia szeregu planów odnowy istniejących zasobów rybnych, np. planu odnowy zasobów morszczuka nowozelandzkiego i homara na wybrzeżu Półwyspu Iberyjskiego;

21. zwraca uwagę na konieczność opracowania projektów badawczych w dziedzinie akwakultury w celu uzupełnienia zasobów najbardziej zagrożonych gatunków;

⁽¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19).

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

22. w związku z tym uważa, że konieczne jest inwestowanie w szkolenia personelu, zapewnienie odpowiednich środków finansowych oraz promowanie współpracy pomiędzy różnymi organami publicznymi w państwach członkowskich;
23. zauważa, że badania naukowe powinny uwzględniać społeczne, ekologiczne i gospodarcze aspekty działalności połowowej; uważa za kluczową ocenę wpływu różnych systemów/instrumentów zarządzania rybołówstwem na zatrudnienie i dochody w środowiskach rybackich;
24. zauważa, że ponieważ rybołówstwo to działalność wykorzystująca samoodnawiające się zasoby, pierwszym i nadrzędnym zadaniem podmiotów zarządzających rybołówstwem jest bezpośredni lub pośredni nadzór nad całością nakładów połowowych w sposób pozwalający na osiągnięcie celu określonego podczas wspomnianego wyżej szczytu zorganizowanego w 2002 r. w Johannesburgu;
25. wzywa Komisję do ponownego przeanalizowania obecnego systemu całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) i kwot jako głównego instrumentu zarządzania zasobami morskimi oraz jego przydatności w świetle obecnych ograniczeń połowowych;
26. wzywa Komisję do analizy i zaproponowania bardziej otwartego systemu kontroli i nadzoru wobec wyładunków, nielegalnych połowów i wyrzucania przyłowów do morza;
27. uważa, że wyżej wymienione środki mają podstawowe znaczenie dla właściwej oceny stanu zasobów połowowych przez odpowiednie organy naukowe;
28. uważa, że istniejące obecnie instrumenty zarządzania rybołówstwem, oparte na całkowitych dopuszczalnych połowach (TAC), oddziałują w bezpośredni sposób na połowy oraz pośrednio na nakłady połowowe; podkreśla jednak, że zarządzanie nakładem połowowym jest konieczne dla bardziej optymalnego funkcjonowania tej metody; wzywa Komisję do analizy różnych instrumentów zarządzania zasobami połowowymi przy jednoczesnym zapewnieniu, że aktualne instrumenty nie ulegną zmianie dopóki nie zostanie udostępniona alternatywa, która zagwarantuje bardziej odpowiednią eksploatację zasobów połowowych;
29. podkreśla, że przydział TAC według floty i sprzętu rybackiego przy poszanowaniu zasady względnej stabilności leży w zakresie wyłącznej kompetencji poszczególnych państw członkowskich; uważa, że podczas przydzielania kwot w każdym państwie członkowskim powinno się uwzględnić rodzaj sprzętu (włoki i inne) oraz odnośne rozmiary połowów;
30. wyraża głębokie zaniepokojenie możliwością dokonania jakichkolwiek zmian w zakresie WPRyb promujących koncentrację działalności rybackiej, zwłaszcza w odniesieniu do prawa dostępu do zasobów;
31. zauważa, że redukcja kwot i ich skupienie w rękach ograniczonej liczby operatorów nie oznacza konieczności zmniejszenia nakładów połowowych, lecz jedynie ograniczony dostęp do możliwości wykorzystywania zasobów połowowych;
32. z zadowoleniem przyjmuje pozytywną dyskryminację w zakresie pomocy na odnowę floty w niektórych najbardziej oddalonych regionach UE i uważa, że podstawowe znaczenie ma utrzymanie tej pomocy po zakończeniu obecnych ram finansowych 2007-2013, tak aby możliwe było zagwarantowanie, również po tym okresie, zrównoważonej i przyjaznej dla środowiska formy rybołówstwa;
33. za kluczowe uznaje utrzymanie odstępstwa w zakresie dostępu do obszarów należących do wód terytorialnych wynoszącego co najmniej 12 mil jako sposobu na wspieranie trwałości ekosystemów znajdujących się u wybrzeży mórz, tradycyjnej działalności rybackiej oraz przetrwania społeczności rybackich; wzywa, aby odstępstwo to miało trwały charakter;

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

34. wzywa do trwałego uznania strefy odpowiadającej wyłącznym strefom ekonomicznym regionów najbardziej oddalonych za „strefy wyłącznego dostępu”, aby zapewnić trwałość ekosystemów morskich, działalności rybackiej i lokalnych społeczności rybackich;

35. za niewystarczające uważa ocenianie nakładów połowowych w sposób ujednolicony, bez uwzględnienia różnorodności floty i sprzętu połowowego; uważa, że przy nadzorze nad nakładami połowowymi należy brać pod uwagę wielorakie gatunki, różnorodny sprzęt połowowy oraz oceniony wpływ połowów na zasoby każdego gatunku;

36. uważa, że nacisk, jaki kładzie się na nakłady połowowe mierzone na podstawie współczynnika wyrażonego w Kw/dzień, jest użyteczny jedynie w przypadku połowów trałowych, lecz nie jest właściwy dla innych rodzajów połowów;

37. uważa, że ograniczenia obszarowe (obszary zamknięte lub chronione, takie jak chronione obszary morskie) wymagają interdyscyplinarnych podstaw naukowych na swoje uzasadnienie, zwłaszcza w odniesieniu do wpływu różnych działań i czynników mających rzeczywisty wpływ na ekosystemy oraz do prawdziwych korzyści płynących z ich utworzenia, które winny obejmować konkretne, gruntowne badania dotyczące ich wpływu ekologicznego oraz oddziaływania społeczno-gospodarczego na społeczności rybackie;

38. zauważa, że ograniczenia dotyczące zdolności połowowych powstały głównie poprzez promowanie złomowania statków, lecz nie były stosowane w sposób jednolity w różnych państwach członkowskich; podkreśla w związku z tym, że dostosowanie różnych flot krajowych do istniejących zasobów musi uwzględniać już dokonane redukcje nakładów połowowych;

39. uważa, że polityka propagująca masowe złomowanie statków bez uwzględnienia specyfiki floty, zasobów połowowych i potrzeb w odniesieniu do konsumpcji w każdym z państw członkowskich, a także wpływu społeczno-gospodarczego, jest niestosowna i nieuzasadniona;

40. jest zdania, że jednym z pierwszych działań, które należy w związku z tym podjąć w dziedzinie zarządzania rybołówstwem jest ocena naukowa mająca na celu stwierdzenie, czy istnieją zbyt duże floty i nadmiernie eksploatowane zasoby oraz zidentyfikowanie ich, tak aby można było zastosować odpowiednie konkretne środki;

41. zauważa, że ostrożne podejście do zarządzania rybołówstwem zdefiniowane zostało w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2371/2002 w ten sposób, że „brak odpowiednich informacji naukowych nie powinien być usprawiedliwieniem dla odkładania lub niepodejmowania środków zarządzania dla ochrony docelowego gatunku, gatunków pokrewnych lub zależnych oraz gatunków niedocelowych i ich środowiska”;

42. ponownie potwierdza znaczenie nadzoru nad zarządzaniem rybołówstwem, który wchodzi w zakres kompetencji państw członkowskich;

43. wzywa do wsparcia na rzecz ustanowienia i unowocześnienia własnych środków państw członkowskich w zakresie nadzoru, monitorowania i kontroli ich wyłącznych stref gospodarczych z uwzględnieniem walki z nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi połowami, zwiększenia bezpieczeństwa morskiego i ochrony ekosystemów morskich;

44. uważa za fundamentalne dalsze stosowanie już podjętych działań wymierzonych przeciwko nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom i wzywa państwa członkowskie do wzmocnienia ich mechanizmów kontroli;

45. zwraca się do Komisji o zaproponowanie środków, które sprawią, że importowane produkty rybołówstwa wprowadzane na rynek wewnętrzny będą podlegały tym samym wymogom, które mają zastosowanie do produktów rybołówstwa w różnych państwach członkowskich;

Wtorek, 13 stycznia 2009 r.

46. podkreśla ponownie potrzebę ciągłego ulepszania narzędzi połowowych w celu zwiększenia ich selektywności, co będzie istotnym czynnikiem zmniejszania przyłówów i ich wpływu na środowisko; wzywa Komisję do opracowania konkretnych instrumentów polityki mających na celu zachęcenie rybaków do podejmowania wszelkich dostępnych środków w celu jak największej redukcji przyłówów;
47. uważa, że wprowadzenie przemysłowego sprzętu trałowego doprowadziło do zwiększenia śmiertelności połowowej, co spowodowało konieczność wprowadzenia odrębnych kontroli tego sprzętu, na przykład przez utrzymanie restrykcji nałożonych na obszary połowowe (bliskość brzegu lub odległość od niego);
48. wzywa Komisję do promowania bardziej przyjaznych dla środowiska praktyk połowowych poprzez wykorzystanie bardziej selektywnych technik połowowych, które umożliwiają zmniejszenie przyłówów i zużycia paliwa w okresach połowowych;
49. wzywa Komisję do przyspieszenia procesu ekologicznego oznakowania ryb jak tylko to możliwe, tak aby promować czyste i bardziej przyjazne środowisku połowy;
50. podkreśla, że zaangażowanie przemysłu połowowego w kształtowanie, zastosowanie i ocenę różnych środków wprowadzonych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa ma zasadnicze znaczenie dla realizacji odpowiednich i skutecznych strategii politycznych;
51. zauważa, że regionalne komitety doradcze mogą odgrywać istotną rolę w procesie decyzyjnym w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, ponieważ angażują one rybaków i naukowców odpowiedzialnych za ocenę zasobów połowowych; jest zdania, że na ich działanie powinno się przeznaczać odpowiednie środki finansowania;
52. podkreśla, że w ramach polityki regionalnej i polityki dobrego sąsiedztwa współpraca z flotami spoza Wspólnoty eksploatującymi wspólne zasoby powinna zostać wzmocniona w celu zapewnienia możliwości przetrwania tych zasobów;
53. podkreśla konieczność wspierania grup rybaków i organizacji branżowych gotowych przejąć część odpowiedzialności za wdrażanie Wspólnej Polityki Rybołówstwa (współzarządzanie);
54. zwraca się o większą decentralizację Wspólnej Polityki Rybołówstwa, tak aby umożliwić większy udział rybaków, reprezentujących ich organizacji i wspólnot rybackich we Wspólnej Polityce Rybołówstwa i w zarządzaniu połowami, przy jednoczesnym zapewnieniu zgodności i spójności minimalnych norm, które mają być przestrzegane w całej Wspólnocie;
55. zobowiązuje swego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji i parlamentom państw członkowskich.
-